



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

# **Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia**

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

**Thomas <von Aquin, Heiliger>**

**Venetiis, 1593**

5 vtrum aliquis comprehensor possit esse propheta.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)



phetiz: sed visio diuina est actum prophetandi, sicut & actum fidei, quia uterque est necessarius ergo. Præterea, si hac ratio valeat, sequeretur quod Moyses fuisset excellentior apostolis, excepto Paulo. Et tenet sequela, quia Moyses vidit diuinam essentiam: alij autem apostoli non. Cõsequens reprobat in hac littera, dum ministri noui testamenti præferuntur Moysi. Contra secundam rationem obijcit, quia denuntiatio est aliquid consequens cognitionem prophetiam: nõ ergo variat gradum prophetiz. Contra quartam rationem littera de confirmatione obijcit: quia confirmatio per signum consequitur ei prophetiam. Vnde & Ioannes Baptista nullum signum fecit, vt dicit Ioan. 10. & tã ad dicto doctore præferatur Moysi.

**¶** Secundum dubium est circa conclusionem, contra quam arguit idem, volens quod Dauid sit simpliciter excellentior. Primò, quia Moyses non habuit illustrationes, sicut visionem pure intellectuali, sicut Dauid, 2. Reg. 23. Præterea Dauid plenè & clarius cognouit & expressit mysteria Christi, quod Moyses sicut dicitur doctore. ergo prophetia Dauid fortior quam Dauid, quod Christi mysteria sic expressit. Probat sequela: quia lex & propheta ordinantur ad Christum sicut finem, finis autem nobilior his quod sunt ad finem. Et confirmatur, quia Gregorius 4. super Eze. dicit, quod Dauid clariore cognitione, quam Moyses habuerit.

**¶** Ad primum dubium dicitur cum auctore in articulo sequenti in ratione ad primum, quod visio diuina est actus raptus per modum passionis nõ excludit actum prophetandi, quia est visio procul ex parte videns: nec est similis ratione de actu fidei, qui est non apparentium. Nec est verum,

Isa. 38. quàm per Moysen, qui diuisit mare rubrum. Similiter etiam per Heliam, de quo dicitur Ecclesia 48. Quis poterit tibi similiter gloriam, qui substituit mortuum ab inferis? non ergo Moyses fuit excellentissimus prophetarum.

**¶** 3. Præterea Matth. 11. dicitur, quod inter natos mulierum non surrexit maior Ioanne Baptista. nõ ergo Moyses fuit excellentior omnibus prophetis.

**S**ED CONTRA est, quod dicitur Deut. 34. Non surrexit propheta ultra in Israel, sicut Moyses.

**R**ESPON. Dicendum, quod licet quantum ad aliquid aliquis alius prophetarum fuerit maior Moyses, simpliciter tamen Moyses fuit omnibus maior. In prophetia. nõ sicut ex dictis patet consideratur, & cognitio tam secundum visionem intellectualem, quam secundum visionem imaginariam, & denuntiatio, & confirmatio per miracula. Moyses ergo fuit alijs excellentior. Primò quidem, quantum ad visionem intellectualem, eo quod vidit ipsam Dei essentiam, sicut Paulus in raptu, sicut Augustinus dicit 12. super Genes. ad litteram. Vnde dicitur Num. 12. quod palam nõ per enigmata Deum vidit. Secundò, quantum ad imaginariam visionem, quam quasi ad nutum habebat non solum audientis verba, sed etiam videns loquentem etiam in specie Dei nõ solum in dormiendo, sed etiam in vigilando. Vnde dicitur Exod. 33. quod loquebatur ei Dominus facie ad faciem, sicut solet loqui homo ad amicum suum. Tertio, quantum ad denuntiationem, quia loquebatur toti populo fidelium ex persona Dei, quasi de nouo legem proponens: alij vero propheta loquebantur ad populum in persona Dei, quasi inducentes ad obseruantiam legis Moysi, secundum illud Malach. 4. Memento te legis Moysi serui mei. Quarto, quantum ad operationem miraculorum, quæ fecit toti populo infidelium. Vnde dicitur Deut. 34. Non surrexit ultra propheta in Israel sicut Moyses, quem nosse Dominus facie ad faciem in omnibus signis atque portentis, quæ misit per eum, vt faceret in terra Aegypti, Pharaoni, & omnibus fernis eius, vniuersæque terræ illius.

**A**D PRIMUM ergo dicendum,

**F** quod prophetia dauid ex proprio attingit visionem Moysi, quantum ad visionem intellectualem; quia vterque accipit reuelationem intelligibilem, & supernaturalis veritatis ab imaginaria visione. Visio tamen Moysi fuit excellentior quantum ad cognitionem diuinitatis: sed Dauid plenius cognouit, & expressit mysteria incarnationis Christi.

**G** AD SECUNDUM dicendum, quod illa signa illorum prophetarum fuerunt maiora secundum substantiam facti: sed tamen miracula Moysi fuerunt maiora secundum modum faciendi, quia sunt facta toti populo.

**A**D TERTIUM dicendum, quod Ioannes pertinet ad nouum testamentum, cuius ministri præferuntur etiam ipsi Moysi, quia magis reuelat speculantes, ut habetur secundum ad Corinthios tertio.

ARTICVLVS V.

Virum aliquis gradus prophetiz sit etiam in beatis.

**A**D QUINTUM sic proceditur. Videtur, quod aliquis gradus prophetiz est etiam in beatis. Moyses enim, vt dictum est, vidit diuinam essentiam, qui tamen propheta dicitur. ergo pari ratione beati possunt dici prophetae.

**¶** 2. Præterea prophetia est diuina reuelatio: sed diuina reuelationes fiunt etiam angelis beatis, ergo angeli beati possunt dici prophetae.

**¶** 3. Præterea Christus ab instanti conceptionis fuit comprehensor: & tamen ipse propheta se nominat, Matth. decimo tertio, vbi dicit. Non est propheta sine honore, nisi in patria sua. ergo etiam comprehensores & beati possunt dici prophetae.

**¶** 4. Præterea De Samuele dicitur Ecclesiast. quadragesimo sexto. Exaltauit vocem eius de terra, in prophetia delere impietatem gentis. ergo eadem ratione alij sancti post mortem possunt prophetae dici.

**S**ED CONTRA est, quod prima Petri primo, sermo propheticus comparatur lucernæ lucenti in caliginoso loco: sed in beatis nulla est caligo. ergo non possunt dici prophetae.

Ar. præced. & artic. 1. q. 171.

Lib. 2. c. 27. fo. 3.



Et haec denotantur in littera cum subditur: Et propter hoc non totaliter amittit rationem prophetiae talis visio. Parum enim habere prophetiae dicitur, quod non totaliter excludit illam.

RESPON. Dicendum, quod prophetia importat visionem quandam alicuius supernaturalis veritatis, ut procul existentis: quod quidem contingit esse dupliciter. Vno modo, ex parte ipsius cognitionis: quae veritas supernaturalis non cognoscitur in seipsa, sed in aliquibus suis effectibus. Et adhuc erit magis procul, si hoc sit per figuras corporalium rerum, quae per intelligibiles effectus: & talis maxime est visio prophetica, quae fit per figuras & similitudines corporalium rerum. Alio modo, visio est procul ex parte ipsius videntis, qui non est totaliter in ultimam perfectionem adductus, secundum illud 2. ad Cor. 3. Quamdiu in corpore sumus, peregrinamur a Domino. Neutro autem modo beati sunt procul: unde non possunt dici prophetae.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod visio illa Moysi fuit raptim per modum passionis, non autem permanens per modum beatitudinis, unde adhuc videns erat procul: propter hoc non totaliter talis visio amittit rationem prophetiae.

AD II. Dicendum, quod angelis fit reuelatio diuina non sicut procul existentibus, sed sicut totaliter Deo coniunctis. Unde talis reuelatio non habet rationem prophetiae.

AD III. Dicendum, quod Christus simul erat comprehensor, & uiator. In quantum ergo erat comprehensor, non competit sibi ratio prophetiae, sed solum in quantum erat uiator.

AD IIII. dicendum, quod et Samuel nondum peruenit ad statum beatitudinis. Unde (etsi uoluntate Dei ipsa anima Samuelem Sauli euentum belli praenuntiavit, Deo sibi hoc reuelante) pertinet ad rationem prophetiae. Non autem est eadem ratio de sanctis, qui sunt modo in patria. Nec obstat quod de demonum hoc factum: quia etsi daemones animam alicuius sancti euocare non possunt, neque cogere ad aliquid agendum, potest tamen hoc fieri diuina uirtute, ut dum daemones consulitur, ipse Deus per suum nuntium ueritatem enuntiat: sicut per Heliam ueritatem respondit nuntius regis, qui mittebatur ad consulendum Deum Acharon, ut habetur 4. Reg. 1. Quamuis et dici possit, quod non fuerit anima Samuelem, sed daemones ex persona eius loquens, quem sapiens Samuelem nominat, & eius praenuntiationem prophetiam, secundum opinionem Saulis & astantium, qui ita opinabantur.

Super Quaestione emeisma septuagesimo quarta. Articulus 6.

ARTICVLVS VI.

Utrum gradus prophetiae uarietur secundum temporis processum.

AD SEXTVM sic procedit. Vt quod gradus prophetiae uarietur secundum temporis processum. Prophetia non ordinatur ad cognitionem diuinorum, ut ex dictis patet: sed sicut dicit Gregorius, per successiones temporum creuit diuinae cognitionis augmentum, ergo & gradus, & prophetiae secundum processum temporis debent distinguere.

¶ 2. Praet. Reuelatio prophetica

A fit per modum diuinae allocationis ad hominem. A prophetis autem ea quae sunt eis reuelata, denuntiantur & uerbo, & scripto. dicitur enim 1. Reg. 3. quod ante Samuelem sermo Domini erat pretiosus, id est, rarus, qui tamen postea ad multos factus est. Similiter et non inueniuntur libri prophetarum esse conscripti ante tempus Isaac, cui dictum est. Sume tibi librum grandem, & scribe in eo stylo hominis ut patet Isa. 8. post quod tempus plures prophetae suas prophetias conscripserunt, ergo uidetur quod secundum processum temporum profecerit prophetiae gradus.

¶ 3. Praet. Dominus dicit Matt. 11. Lex, & propheta usque ad Ioannem prophetauerunt. Postmodum autem fuit donum prophetiae in discipulis Christi multo excellentius, quam fuerit in antiquis prophetis, secundum illud ad Ephes. 3. Aliis generationibus non est agnitus filius hominum, scilicet mysterium Christi, sicut nunc reuelatum est sanctis apostolis eius & prophetis in spiritu, ergo uidetur quod secundum processum temporis creuerit prophetiae gradus.

SED CONTRA est, quia Moyses fuit excellentissimus propheta, ut dictum est, qui tamen alios prophetas praecessit, ergo gradus prophetiae non profecerit secundum temporis processum.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, quod prophetia ordinatur ad cognitionem diuinae ueritatis, per cuius contemplationem non solum in fide instruimur, sed etiam in nostris operibus gubernamur, secundum illud Psalm. 42. Emitte lucem tuam, & ueritatem tuam: ipsa me deduxerunt. Fides autem nostra in duobus principaliter consistit. Primum quidem, in uera Dei cognitione, secundum illud Heb. 11. Accedentem ad Deum oportet credere, quia est. Secundum, in mysterio incarnationis Christi, secundum illud Io. 14. Creditis in Deum, & in me credite. Si ergo de prophetia loquamur in quantum ordinatur ad fidem deitatis, sic quidem creuit secundum tres temporum distinctiones. scilicet ante legem, sub lege, & sub gratia. Nam ante legem, Abraham & alij patres prophetice sunt instructi de his, quae pertinent ad fidem diuinitatis. Unde & prophetae nominantur, secundum illud Psalm. 104. In prophetis meis nolite malignari: quod specialiter dicitur propter Abraham & Isaac, Secunda Secunda S. Thoma.

In eodem articulo in responsione ad secundum, aduerte autem rationem reddere rationem duorum, scilicet, quare sermo Domini erat ante Samuelem, & reges, rarus. Et hoc dicit in calce responsionis: & quare prophetia coepit scribi tempore Isaac, quia scilicet tunc erat exordium Romane urbis, qua imperante erat Christus uenturus, & impletur omnium prophetarum oracula, ac extenuis promissam salutem uniuerso orbi. Deuit siquidem simul incipere scripturam, & cui scriberetur. Populus Israel non egebat scriptura, habens coram prophetis. Gentiles per Christum aduandam sub Rom. Eccles. egebant scriptura. Et ideo simul scriptura prophetica & Roma ceperunt. Hanc rationem non ausus essem dicere, nisi auctoritas Aug. in 18. de ciuita. Dei allata in littera me foueret.

In responsione ad tertium eiusdem articuli, nota bene contra nouos prophetas, & specialiter quendam Amadaum, qui uerant, librum edidit, nouam doctrinam eorum quae ad fidei Christianae mysteria spectant, introducere conantem, & suos sequaces ac similes.

Omnes n. tales hic damnantur ab auctore, cum dicitur, non desierunt singulis temporibus prophetiae spiritum habentes, non quidem ad nouam doctrinam fidei depromendam. Non dicit, non quidem ad nouam fidem, sed ad nouam doctrinam fidei: ita quod non solum nouam fidem depromentes, qui et si angeli de caelo essent, excorciati sunt a Paulo Apostolo, sed nouam doctrinam fidei afferentes, procul ab ecclesia & prophetis sunt: sicut si docerent alij oportere esse ritum sacramentorum ab illo, quem communiter ecclesia seruat, aut si alia euangelij, aut sacrae scripturae apponerent, tamquam sacrae scripturae partem: aut si aliquis actus

Artic. 4. & 5. praecedent.

Ar. 2. 3. & 4. & q. 173. artic. 4.

HHH secundum